

ΤΡΕΙΣ ΕΝΑΙΑΦΕΡΟΥΣΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

Θέατρο 'Αλλής (Θίασος Κοτοπούλη): Π. Καγιά, «Τιμόνι στον Έρωτα», κωμωδία σὲ ἑξὶ εἰκόνες.—Βασιλικὸ Θέατρο: Σαίξπηρ, «Ριχάρδος ὁ Γ'», τραγωδία σὲ τρεῖς πράξεις.—Θέατρο «Ρέξ» (Θίασος Κοτοπούλη): Σοφοκλῆ, «Ἡλέκτρα».

Τὸ προηγούμενο φύλλο τῆς «Νέας Ἑστίας» ἀφιερώθηκε ὁλόκληρο στὴ μελέτῃ τῆς ἐπιρροῆς ποὺ εἶχε ὁ δημοτικισμὸς στὴν ἀνάπτυξη τῆς πνευματικῆς μας ζωῆς. Δὲν περίσσεψε χῶρος γιὰ τὸ «Δεκαπενθήμερο», κι ἔτσι ἀναγκάζομαι νὰ γράψω μὲ ἄργοπορία γιὰ τὴ νέα κωμωδία τοῦ κ. Καγιά. Λυπούμαι πολὺ γι' αὐτό, γιατί ἂν καὶ δὲν φαντάζομαι βέβαια ὅτι ἡ κριτικὴ μου παρασέρνει τὰ πλήθη, αἰσθανόμενα ἐν τούτοις τὴν ὑποχρέωση νὰ συντείνω μὲ τὸ μέτρο τῶν δυνάμεών μου στὸ νὰ δεῖ ὅσο εἶναι δυνατό περισσύτερος κόσμος τὸ «Τιμόνι στον Έρωτα». Ὁ κ. Καγιάς, ποὺ καὶ στὸ περσινὸ του ἔργο εἶχε ἐπιδείξει ἐξαιρετικὰ προσόντα κωμωδιογράφου, ἀναδείχτηκε ἄξιός μὲ τὴ νέα του κωμωδία νὰ πάρει μιὰν ἐντελῶς ἐξαιρετικὴ θέση στὴν ἐκτίμησις ὅσων ἀγαποῦν τὸ Θέατρο, καὶ εἶναι σωστὸ καὶ γι' αὐτὸν μὰ καὶ γιὰ τὸ κοινὸ ποὺ θὰ περάσει δυὸ ὥρες πολὺ εὐχάριστες, ποὺ θὰ αἰσθανθεῖ ζωερὴ ἀπόλαυση, τὸ ἀκροατήριό του νὰ εἶναι πολὺ πυκνόν.

Τὸ «Τιμόνι στον Έρωτα» εἶναι μιὰ κωμωδία ἐξαιρετικὰ καλογραμμένη καὶ καλοχτισμένη, πολὺ ἐξυπνὴ, πολὺ λεπτὴ, ἀπόλυτα πολιτισμένη. Βέβαια, δὲν προβάλλει μεγάλα ζωτικὰ προβλήματα, οἱ χαρακτῆρες ποὺ παρουσιάζει εἶναι ὅλοι κάπως σχηματοποιημένοι, στηρίζεται σὲ μερικὰς ἀρκετὰ αὐθαίρετες καὶ ἀπίθανες περιπτώσεις (ὅσο κι ἂν ἐνδιαφέρεται ἓνας πατέρας γιὰ τὸ μέλλον τῆς κόρης του, ὅσο κι ἂν φοβᾶται μήπως ἐρωτευθεῖ ἓναν ἄντρα πλάνο ποὺ θὰ τὴν κάνει δυστυχισμένη, ὅσο

κι ἂν θεωρεῖ ὅτι ὁ ἔρωτας χρειάζεται τιμόνι, εἶναι ἀφύσικο νὰ φέρει ὁ ἴδιος μέσα στοῦ σπίτι, δῆθεν σὰν γραμματέα του, τὸν ἄντρα ποὺ θεωρεῖ κατάλληλο νὰ τὸν ἐρωτευθεῖ ἢ κόρη του), δὲν εἶναι ἔργο μὲ μεγάλη πνοή, μὲ ἀνώτερη λογοτεχνικὴ ἀξία, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν εἶναι δυνατὸν ὅλα τὰ ἔργα νὰ εἶναι αἰώνια ἀριστουργήματα, καὶ χρειάζονται καὶ κομμάτια ποὺ νὰ εἶναι, ἀπλὰ καὶ μόνο ἀλλὰ κι ὁλοκληρωτικά, τερπνὰ, νομίζω ὅτι μποροῦμε νὰ χαιρετίσουμε μ' ἐνθουσιασμό τὴν ἐμφάνιση στοῦ θεατρικοῦ πεδίου ἐνὸς νέου συγγραφέα ποὺ κατέχει ἄριστα τὴ θεατρικὴ τεχνικὴ καὶ ποὺ εἶναι σύγχρονα πνευματωδέστατος, χωρὶς καμιά προστυχιά, ποὺ εἶναι, τὸ ἐπαναλαμβάνω, πολιτισμένος.

Τὸ «Τιμόνι στὸν ἔρωτα» δὲν ὑστερεῖ καθόλου τῶν ἀναριθμητῶν ἀγγλικῶν καὶ γαλλικῶν ἐλαφρῶν *comédies*, ποὺ, χωρὶς ν' ἀποβλέπουν στὴν ἀθανασία, διασκεδάζουν καὶ θέλγουν κάθε χρόνο ἀπειρους ἀνθρώπους, συνηθισμένους νὰ ἔχουν ἀρκετὲς ἀξιώσεις, καὶ ἴσως μάλιστα ὑπερτερεῖ, γιατί ἀνάμεσα στὶς πολλές συμβατικές του σκηνὲς προβάλλουν κάθε τόσο σκηνὲς ποὺ, χωρὶς νὰ εἶναι καὶ ξένες στοῦ σύνολο, ἀποτελοῦν εὐρήματα ποὺ θὰ εἶχαν τὴ θέση τους σ' ἓνα αὐστηρὰ λογοτεχνικὸ, πνευματικὸ καὶ ψυχολογικὸ ἔργο, ὅπως εἶναι ἡ σκηνὴ τῆς συνομιλίας τοῦ πατέρα, ποὺ ὑπῆρξε ὅλη τὴ ζωὴ τοῦ ἑνὸς ἐπικίνδυνος γόης, μὲ ἓνα νέο γόη ποὺ κυνηγᾷ τὴν κόρη του, καὶ ἡ σκηνὴ τῆς συνομιλίας τοῦ ἰδιοῦ πατέρα μὲ μιὰ φίλη τῆς κόρης του, καθόλου ἀφελὴ ὅπως αὐτή, καὶ τὸ φινάλε ποὺ, ἀφήνοντας τὴ λύση κάπως ἀόριστη, ἔχει ἑξαφνα μιὰ ζωηρὴ ποιητικὴ ἀνάταση. Ὁ διάλογος εἶναι ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος σπινθηροβόλος, εὐγενικότατος, καὶ κάθε τόσο ξεπετᾷ καὶ μερικὲς ὀξεῖες ψυχολογικὲς παρατηρήσεις.

Τὰ σημεῖα αὐτὰ δείχνουν ὅτι ὁ κ. Καγιᾶς ἔχει τὴ δυνατότητα νὰ ξεπεράσει τὸ εἶδος ποὺ καλλιεργεῖ ὡς σήμερα, μὰ κι ἂν δὲν τὸ ξεπεράσει, προσφέρει κάτι πολὺτιμο: διασκεδάζει τὸ κοινὸ μὲ χάρη, μ' ἐξυπνάδα, χωρὶς κανένα σφάλμα γούστου.

Στὴν τέρψη τοῦ κοινοῦ συντείνει πολὺ καὶ τὸ ἄρτιο παίξιμο· ὅπως τὸ ἔγραψα καὶ στὸ προηγούμενόν μου σημείωμα, ὁ κ. Κούν εἶναι ἓνας ἐξαιρετός δάσκαλος. Κατορθώνει νὰ παρουσιάσει ὁ κάθε ἡθοποιὸς ὅ,τι καλύτερο ἔχει μέσα του καὶ νὰ ὑπερνικήσει καὶ τὰ ἐλαττώματά του. Ὁ κ. Λογοθετίδης ἔπαιξε μὲ τὸ συνηθισμένο του ἀκατάσχετο καὶ συναρπαστικὸ μπρίο ἀλλὰ καὶ χωρὶς καμμιὰν ὑπερβολή· δὲν ξεγλίστρησε οὔτε στιγμή στὴ φάρσα· γιὰ πρώτη ἴσως φορὰ δὲν ἦταν ὁ ἑαυτός του ἀπάνω στὴ σκηνή· ἐνσάρκωσε τὸ ρόλο του καὶ ἀναδείχτηκε μεγάλος δημιουργὸς καὶ καλλιτέχνης. Ἡ Κα' Ἀρώνη, πού ἴσαμε τώρα περνοῦσε πάντα περίπου ἀπαρατήρητη, ἀπέδειξε γιὰ δεύτερη φορὰ—ἡ πρώτη ἦταν στὸν «Ταξιδιώτῃ χωρὶς ἀποσκευές»—ὅτι ἔχει σημαντικὰ προσόντα: χάρη, ζωή, ἐφευρετικότητα. Οἱ ἀδελφοὶ Μουσούρη εἶχαν ἀρκετὰ ὑπερνικήσει τὴ συνηθισμένη τους ἀτονία καὶ μονοτονία. Ἡ Κα Μιράντα Μυράτ ἔπαιξε καὶ ἐκείνη ἐξαιρετά, εἶχε βαθιὰ κατανοήσει τὸ ρόλο τῆς ἀλλὰ ὁ τύπος τοῦ ἐντελῶς ἀφελοῦς κοριτσιοῦ, τῆς *ingénue*, εἶναι πολὺ ξένος στὴν ἰδιοσυγκρασία τῆς, καὶ ἔτσι, στιγμές, διακρινόταν ὅτι ἔπαιζε μᾶλλον παρὰ ἐνσάρκωνε τὸ μέρος τῆς.

* * *